

Memoria revistei „Teatrul”

COLEGIUL DE REDACȚIE

Camil PETRESCU (președinte), Simion ALTEDESCU,
Aurel BARANGA, Margareta BĂRBUTA, Radu BELIGAN,
Mihail DAVIDOGIU, Lucia DEMETRIUS, Dem NASTA,
Irina BĂCRÎTEANU, Florin TOBNEA, George VBACA,
Redactor-șef: Horia DELEANU

Myra IOSIF

... Frânturi

Cum să fac, brusc incitată de Florica Ichim, un salt înapoi cu 42 de ani în urmă și să evoc într-o pagină un crâmpel „de istorie”, începutul „neuitatului an 1956” când a apărut revista „Teatrul”?

Un „flash-back” ca în orice piesă banală? (Din întâmplare, într-o după-amiază din toamna anului 1998, în casa lui Radu Beligan se aflau adunate câteva „personaje” - protagoniste sau secundare - din istoria dramaturgiei și a teatrului românesc. În jurul Danei Crivăț - Beligan - Lovinescu - turistă venită din Australia, conversau colegele mele din vechea revistă „Teatrul”: Valeria Ducea, Maria Marin, era de față și Andreiana Fianu, „stâlp” al „României literare” și Any Toboșaru, partenera Dinei Cocea la fosta asociație a oamenilor de teatru (A.T.M.), un actor al Naționalului revenit de la Paris, subsemnata sosită din Belgia cu un turneu al unei trupe din Mons, invitată la „Festingal” la Galați, și Florica Ichim, pasionata paznică a cultului și memoriei

Teatrului Românesc... Dincolo de mondenitatea sau de deriziunea întâlnirii se puteau extrage semnificații, situații românești și fișe documentare... Deci notele documentare. Lucram la *Tânărul Scriitor*, sus în mansarda unei case boierești de pe Bulevardul Ana Ipătescu care adăpostea toate redacțiile revistelor Uniunii Scriitorilor. Nu-mi plăcea ce făceam. Eram bolnavă de teatru. Tocmai terminasem „Filologia”, licența mi-o dădusem cu „Teatrul lui Mihail Sorbul”, publicasem o piesă într-un act „Dincolo de munți” (amatorii chiar o jucaseră), seară de seară mergeam la teatru, „filoxera”, microbul planșelor mă atinsese... Dar nu cunoșteam pe nimeni din cei pe care-i admiram din întunericul sălilor de teatru, ieșeancă, născută în casa lui Miluță Gheorghiu și a Margaretei Baciș mă simțeam la nelalocul meu în Bucureștiul ciudat al acelor ani tulburi. Cineva mi-a șoptit - cred că Maria Marin, secretară „jos” la parter la „Viața Românească” și prietenă cu „șeful” meu Mihai Dragomir - că se va „scoate o revistă de teatru...”. Foarte curând! Altcineva mă asigurase că Director va fi Camil Petrescu... Camil, nume magic. Nu realizez că era viu. Nu-l văzusem niciodată, dar ca toți studenții de la Filologie, de la „română” eram „camilieni”, obsedați de Ladima, formula: „luciditate = dramă” era einsteiniană pentru noi, îl detestam pe Fred Lumânăraru, o căutam pe Doamna T... Tot mai febril reciteam

pagini din Camil Petrescu și căutam o potecă spre casa lui... M-a ajutat să pășesc pe ea Ghighi (actrița Eugenia Marian), „mama fiilor săi” Ocu și Camil, seducătoarea Ghighi întâlnită în vară pe nisipul fierbinte al Mangaliei printre lumea bună și snoabă care savura sălbăticia dunelor și mizeria caselor cu lut pe jos din „Saint-Tropez”-ul nostru numit „2 Mai” sau Mangalia. M-am dus într-o după-amiază ploioasă de februarie pe străduța aceea îngustă, înfundată în Calea Dorobanților, Aleea Gaillac se chema mi se pare - la una din primele case, pe stânga. Am sunat, inima îmi bubuia! Ghighi m-a introdus într-o bibliotecă strivită de volume. Înghețasem. Camil Petrescu arăta cu totul altfel decât în închipuirea mea. Chircit de frig, într-un halat cenușiu, cu o tichiuță pe cap, numai ochii mari, albaștri sclipeau tăios, ironic.

- Domnișoară, spuse el ascultând rugămintea mea bâiguită, probabil formulată în mod ridicol.

- Sunt măritată, am șoptit eu, prostește. (Eram și însărcinată).

- Domnișoară, continuă imperturbabil Camil, eu nu pot hotărî nimic, n-am puterea, du-te la politrucul meu Horia Deleanu. Atât. Am plecat.

Nu-l cunoșteam pe Horia Deleanu, cică era redactor-șef la „Veac Nou”, nu frecventam pe nimeni din misterioasa și inaccesibila lume a teatrului. Eram o ieșeancă măritată, și visam să plec de la „Tânărul Scriitor”. Dar o știam pe Maria Marin, ea îl cunoștea pe Aurel Baranga și

t e a t r u l

ORGAN AL MINISTERULUI CULTURII ȘI UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

aprilie

1

1956

		Pag.
	Cuvînt de început	3
Camil PETRESCU	Despre unele probleme : Obiectivitate-obiectivism	6
Tudor VIANU	Shakespeare și Antropologia Renașterii	12
*		
Andrei BĂLEANU	Figurile învingătorilor	19
Sorana COROAMĂ	Trei răspunsuri la o întrebare	23
Florin TORNEA	Drumul spre Hlebnikov	28
G. CIPRIAN	Un mare artist	33
*		
Lucia STURDZA-BULANDRA	Spicuri din viața mea în teatru	35
—	Nottara în scrisori și documente	46
*		
<u>DISCUȚII</u>		
Horia LOVINESCU	Aripile cresc în văzduh	50
<u>PUNCTE DE VEDERE</u>		
Ion FINTEȘTEANU	Știință sau empirism ?	52
Margareta BĂRBUȚĂ	Scrisoare către un director de teatru	57
*		
Ion ȘAHIGHIAN	Viena 1955	61
Valentin SILVESTRU	Pagini de block-notes dintr-o călătorie în U.R.S.S.	67
*		
<u>CRONICA</u>		
Horia DELEANU	Confruntări pasionante	75
Ion D. SIRBU — Drama familiei Kovacs; Florian POTRA — Neajunsurile monocromiei; Ștefan Aug. DOINAȘ — O temă majoră, o realizare minoră; Maria VLAD — O simplă fată sovietică; Mihail RAICU — Roluri remarcabil realizate; Al. POPOVICI — Altfel de eroi . . . ; H. DEL — „Gîndirea științifică” n-a fost descoperită. . .		76
Clar — obacur		93
*		

chiar începuse să lucreze în secretariatul viitoarei reviste. "Mița" m-a ajutat să intru în biroul lui Horia, "Bubi" Deleanu. Urcasem pe scările impunătoare de la etajul unei clădiri de pe Calea Victoriei. (Pe atunci, Casa Scriitorilor, încă nu funcționa vis-a-vis). La parter se afla un Teatru de Revistă. (Mi se pare că azi e un cazinou). Nu-mi amintesc decât foarte vag cum a decurs întrevederea, eram timidă și stânjenită, știu că m-am rugat să "intru" în redacție pe orice post, chiar de corector. Am fost angajată la secția "Scrisori".

Peste o zi sau două am făcut cunoștință cu redacția. Mi se părea că erau doar bărbați. (Azi, în critica de teatru, "al doilea sex" predomină.) În pofida stării mele buimace (copilul mă lovea în pântec, mi-era rău) îmi amintesc limpede, în primul rând pe Ștefan Augustin Doinaș, cu paltonul negru, chipul lui negricios, cu negi pe față și zâmbetul malițios (mi se șoptise că soția lui, balerina Irinel Liciu, se afla la Moscova); apoi pe Florian Potra, Pucci, cu părul cârlionțat, maniere distinse și accent straniu (italian!) (mi se șoptise că soția lui, Maria Comșa, juca la Naționalul clujean). Izolat, la o masă, cufundat între manuscrise, singurul care scria - în timp ce toți alții conversau - se afla Florin Tornea: o figură ascetică, gravă, cu ochi imenși, adânci și triști, părea venit din altă lume și cufundat în ea. (Mai târziu cineva din redacție a lansat o formulă: Bubi Deleanu citește o prefață sau o pagină și din ea scoate apoi trei cărți. Ca să scrie o pagină, sau o prefață,

Tornea citește zece cărți). Gălăgios, gras, bonom, jovial, numai zâmbet, se învârtea printre toți Alecu Popovici și brusc m-am simțit "acasă". Alecu era din Iași, soră-sa Cristina mi-a fost colegă la școală, mamă-sa farmacistă, colegă cu tata; frica mi se topise.

Apoi din aburii memoriei revăd la masa "secretarei șefului" silueta plinuță, părul blond platinat, unghiile roșii ale Ninetei Ralea, figura țepăună a unui domn distins, flegmatic, cultivând stilul britanic, tehnoredactorul Ion Cincu, silueta ușor strâmbă, chipul ciudat de o fascinantă frumusețe al lui Trixie Beatrice Stoica, traducătoare din toate limbile europene... și poate alții. În primul număr, apărut mi se pare în mai, am semnat cu inițialele M.I. "Răspuns cititorilor"... Pluteam de fericirea de a face parte dintr-o adevărată redacție, cu oameni de valoare... Lucram la o revistă a cărei copertă era desenată de arhitectul și scenograful Toni Gheorghiu (dar se șoptea că e bolnav și că va fi operat în Suedia). Eram și naivă și mândră că în colegiul de redacție, dedesubtul numelui lui Camil Petrescu, figurau printre alții: George Vraca, Radu Beligan, Dan Nasta, Irina Răchițeanu-Șirianu, Liviu Ciulei și alții...

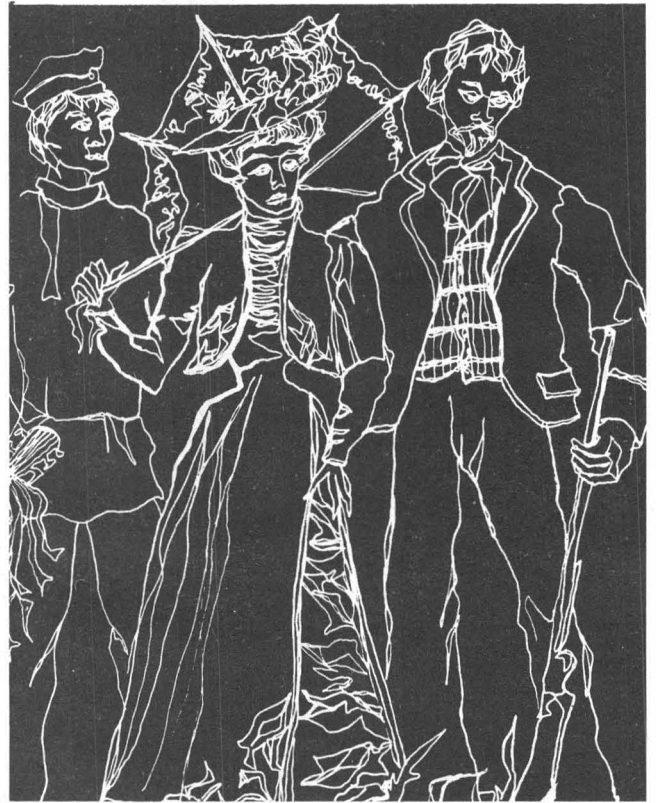
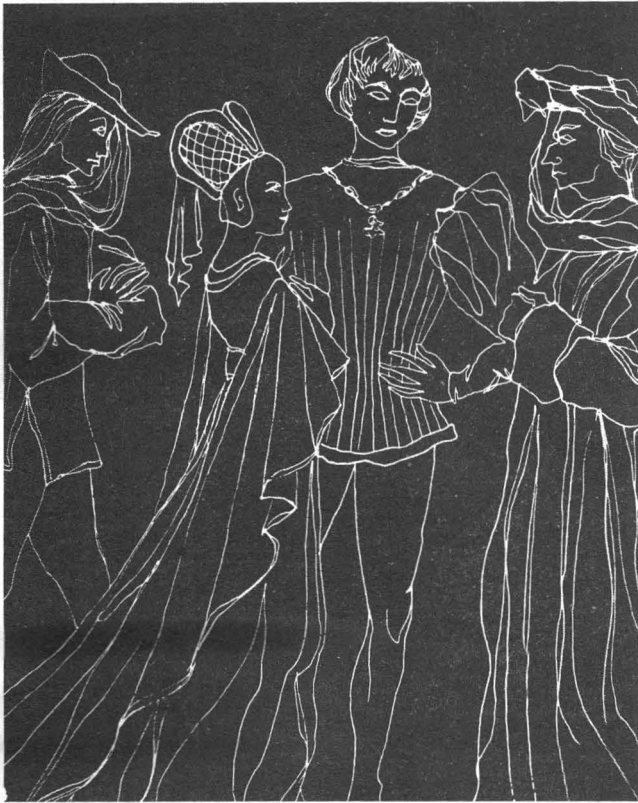
Redacția și-a mutat apoi sediul pe strada Batiștei, nu departe de Casa Prieteniei Româno-Sovietice. A venit toamna. În nr. 5 din octombrie am semnat prima oară cu numele întreg, un articol "Unde este comedia". A venit apoi noiembrie, atunci în aceeași lună, s-a născut fiul meu Alexandru

și a izbucnit revoluția maghiară și drama zilelor ce-au urmat.

Când m-am întors în redacție, am aflat că Ștefan Augustin Doinaș a fost arestat, la fel și I.D. Sârbu, "Garry" proaspăt angajat. Au apărut alți redactori, Mircea Alexandrescu, un bărbat brunet, frumos, foarte smead, totdeauna cu o cravată neagră, din lână tricotată, englezească. Subțire, rasat, cu un aer distant, rezervat, a trecut meteoric și Alexandru Paleologu. Camil Petrescu a murit. Redacția s-a mutat pe Sărindari, pe str. Constantin Mille și acolo a rămas sediul până la cutremurul din martie 1977. Apoi Horia Deleanu a plecat. A venit Traian Șelmaru... A plecat. A venit Radu Popescu. A plecat. A venit Theodor Mănescu. A plecat. A venit.... Și câte strălucite generații de redactori și colaboratori: Valeria Ducea, Emil Riman, Virgil Munteanu, Ana-Maria Narti, Ileana Popovici, Sammi Massler, Irina Vrabie, Ileana Muncaciu și mai târziu Monica Săvulescu, Victor Parhon, Cristina Dumitrescu. Au colaborat, s-au format Corina Șuteu, Alice Georgescu, Irina Coroiu, Titel Paraschivescu, Ionuț Niculescu, Marian Popescu... Nume scoase la întâmplare din sacul găurit al memoriei.

Am lucrat, am scris la revista "Teatrul" până în luna ianuarie 1985. Atunci am plecat în Belgia. Modestia scribilor e necesară. Ce rămâne din efemera artă a teatrului altceva decât mărturia scrisă, altădată și imagine video, captată azi pe casete?

Memoria revistei „Teatrul”

Din primele coperti ale revistei Teatru desenate de Toni Gheorghiu

